

Asia: VN/7059/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (pysyvä oleskelulupa)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (pysyvä oleskelulupa), ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

Sisäministeriön luonnoksessa hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (pysyvä oleskelulupa) esitetään pysyvän oleskelun edellytysten tiukentamista neljästä vuodesta kuuteen vuoteen. Luonnoksessa esitetään myös mahdollisuutta pysyvään oleskelulupaan suomalaisessa korkeakoulussa ylemmän korkeakoulututkinnon tai yliopistojen kandiditutkinnon suorittaneille. Mahdollisuutta saada pysyvä oleskelupa ei ole ulotettu amk-tutkinnon suorittaneille. SAMOK näkee tämän räikeänä virheenä, joka asettaa amk-opiskelijat eriarvoiseen asemaan suhteessa yliopistoista valmistuneisiin.

Jos luonnoksen esitys toteutuu, amk-tutkinnon suorittaneilta edellytettäisiin esitysluonnoksen mukaisesti tiukempia pysyvän oleskelun edellytyksiä. Tämä tarkoittaisi joko kuuden vuoden oleskelua ja riittävää suomen tai ruotsin kielen taitoa ja kahden vuoden työhistoriaa tai neljän vuoden oleskelua ja yhden komesta lisäedellytyksen täyttymistä. Lisäedellytyksiä ovat 40 000 euron vuositulot, Suomessa tunnustettu ylempi korkeakoulututkinto tai jatkotutkinto yhdessä kahden vuoden työhistorian kanssa sekä erityisen hyvä suomen tai ruotsin kielen taito yhdessä kolmen vuoden työhistorian kanssa.

Käytännössä amk-tutkinnon suorittaneelta edellytettäisiin jatkossa aina vähintään neljän vuoden mittaista oleskelua Suomessa määräaikaisella luvalla ja riittävää palkkatasoa (40 000 euron vuositulot) pysyvän oleskeluluvan saamiseksi. Riittävä palkkatulo tarkoittaa yli 3 300 euron

kuukausipalkkaa vastavalmistuneelle, juuri työelämään siirtyvälle henkilölle. SAMOK pitää edellytyksiä 40 000 euron vuosituloista kohtuuttomina.

Kansainvälisten opiskelijoiden sitouttamista Suomeen on vahvistettava ja SAMOK näkee tämän esityksen toimivan päinvastoin. Mahdollisuus pysyvään oleskelulupa on laajennettava myös amk-tutkinnon suorittaneille, sillä nyt kahta samantasoisesta tutkinnon suorittanutta (Suomen tutkintojen viitekehys taso 6) kansainvälistä opiskelijaa kohdeltaisiin eriarvoisesti riippuen siitä, onko tason 6 tutkinto suoritettu ammattikorkeakoulussa vai yliopistossa. SAMOK pitää erikoisena, ettei luonnoksessa perustella lainkaan, miksi amk-tutkinnon suorittaneet on jätetty lakiesityksen ulkopuolelle.

SAMOK näkee, että esitys on täysin ristiriidassa asetettujen korkeakoulupoliittisten tavoitteiden kanssa. Koulutus- ja työperusteisen maahanmuuton tiekartta 2035:n mukaisesti Suomi tavoittelee, että 75 % valmistuvista kansainvälisistä opiskelijoista työllistyisi Suomen työmarkkinoille valmistumisen jälkeen. Ammattikorkeakouluja on myös päättäjien ja ministeriöiden taholta ohjattu lisäämään merkittävästi koulutusperäistä maahanmuuttoa ja helpottamaan Suomea riivaavaa osaajapulaa. Tällä hetkellä amk-tutkinnon suorittaneista kansainvälisistä opiskelijoista noin kaksi kolmasosaa jää töihin tai jatkamaan opintojaan Suomessa. Esitys heikentää ammattikorkeakoulujen vetovoimaa kansainvälisten opiskelijoiden silmissä ja tulee vaikuttamaan koulutusperäisen maahanmuuton määrään.

Ammattikorkeakouluopinnot antaa vahvat valmiudet työelämään ja alemmista korkeakoulututkinnoista nimenomaan amk-tutkinto varmistaa vahviten työllistymisen. Ammattikorkeakouluopinnoihin kuuluu pakollinen työharjoittelujakso, jossa luodaan suhteita työelämään ja ylempi ammattikorkeakoulututkinto edellyttää kahden vuoden työkokemusta. Nämä toimet vahvistavat osaltaan ammattikorkeakoulutuksen työelämä-yhteyttä, jolloin amk-tutkinnon suorittanut siirtyy todennäköisimmin työelämään. Lisäksi SAMOK huomauttaa, että amk-opiskelijat valmistuvat juuri niille aloille, joista Suomen työmarkkinoilla on suurin pula. Ei ole Suomen edun mukaista vaikeuttaa korkeakoulututkinnon suorittaneiden mahdollisuuksia jäädä ja työllistyä Suomeen.

SAMOK huomauttaa, että kv-opiskelijoiden asemaa on hallituksen toimesta heikennetty myös muilta osin, kuten muuttamalla lukukausimaksut täyskatteellisiksi, ottamalla käyttöön hakemusmaksu opiskelupaikan hakemisessa sekä sisällyttämällä opiskelijoiden oleskeluluvat kaistanvaihdon piiriin. Kaikki nämä muutokset yhdessä heikentävät kv-opiskelijoiden asemaa, ja näin ollen myös vaikuttavat negatiivisesti Suomen amk-tutkintojen vetovoimaan.

SAMOK näkee, että esityksen tavoite kannustaa kotoutumiseen ja kielenoppimiseen on hyvä. Huomionarvoista on, että ammattikorkeakouluissa on panostettu kansainvälisten opiskelijoiden suomen ja ruotsin kielen oppimiseen jo pidemmän aikaa. SAMOK kannattaa edellytyksiä suomen tai ruotsin kielen taidosta, mutta näkee erittäin tärkeänä pysyvän oleskeluluvan saamisen myös amk-

tutkinnon suorittamisen jälkeen. Näin korkeakoulusta valmistuneilla olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet jäädä Suomeen valmistumisen jälkeen.

Lakiluonnoksessa todetaan, että esityksellä on vain vähäisiä vaikutuksia työntekijöihin. Pysyvän oleskeluluvan saamisen vaikeutuessa entistä useampi työntekijä on kuitenkin jatkossa määräaikaisella työluvalla Suomessa tiukoin työllistymisehdoin. Tämä ei kannusta tuomaan perhettä Suomeen tai kotoutumaan, kun epävarmuus maahan jäämisestä on jatkuvasti läsnä. Esitys myös tekee Suomen pysyvän oleskeluluvan myöntämisestä kireämpää kuin muissa pohjoismaissa. Tämä voi vaikuttaa siihen, että kansainväliset osaajat valitsevat Suomen sijaan toisen pohjoismaan.

Fonsell Johanna
Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry